

Jedan značajan uspjeh dubrovačkog konzulata u Cadix-u

Ilija Mitić

Važnost Gibraltara za dubrovačku trgovinu naročito je porasla drugom polovinom XVIII. stoljeća i početkom XIX. stoljeća, kada se dubrovačka trgovina uputila ka krajnjim zapadnim granicama Sredozemnog mora, pa čak i dalje u Atlantski ocean prema Lisabonu, Tangeru i Kanarskim ostrvima.

U Gibraltaru se dubrovački konzulat pojavljuje tek početkom XIX. stoljeća. Od godine 1759 pa dalje, intervenirali su dubrovački konzuli iz Kadiksa u svim važnijim poslovima za dubrovačku trgovinu u Gibraltaru, a u koliko bi bilo potrebno, naročito prilikom zaplijene kojeg dubrovačkog broda, obračali bi se tamošnjem vice admiralitetu sa posebnim protestima. Ovakovo stanje je trajalo uglavnom sve do otvaranja redovitog konzulata u Gibraltaru i imenovanje Joana Arenga (1803 g.) za dubrovačkog konzula.

Koncem XVIII. stoljeća sve se više zaoštravala politička situacija između velikih sila na Sredozemnom moru,

te su dubrovački brodovi, kao i ostali brodovi, bili sve češće predmet zaplijene od strane engleskih ratnih brodova, koji bi ih odveli na pregled tereta u Gibraltar. Vršili kontrolu u krajnjem zapadnom dijelu Sredozemnog mora, Englezi su se oslanjali na svoju pomorsku luku Gibraltar. Iz ove luke odlazili su engleski ratni brodovi i vršili kontrolu trgovine i plovidbe oko Gibraltarskog tjesnaca.

Među zaplijenjenim brodovima, interesantno je napomenuti slučaj dubrovačkog broda kapetana Lukini, koji je bio odveden od Engleza u Gibraltar dana 15. VIII. 1759 godine.

U to vrijeme, kako smo gore napomenuli, Dubrovačka republika nije imala svog konzula u Gibraltaru, već je interese Republike u toj luci štitiio dubrovački konzul u Kadiksu, po imenu Dodero. Prilikom zaplijene ovog broda, u ime konzula Dodera, podnio je protest engleskim vlastima u Gibraltaru neki Paramas, španjolac, stanovnik Gibraltara. U protestu se navodi, kako je na otvorenom mo-

ru, nedaleko Gibraltara, dubrovački brod kapetana Lukini bio pozvan pucnjem od engleskog broda da okrene pravac vožnje. Dubrovački brod, zbog jakog vjetra nije čuo pucanj i zbog toga nije okrenuo pravac vožnje. Englezi su zbog toga izvršili približavanje dubrovačkom brodu i napali ga. Na dubrovačkom brodu se nalazio priličan broj putnika - turaka, koji su zajedno sa posadom broda upotreбили oružje i odgovorili Englezima. U međuvremenu su se ova dva broda, dubrovački i engleski, toliko približili jedan drugom, da je bilo moguće preći sa broda na brod. U borbi koja je tada nastala bilo je mrtvih i ranjenih sa jedne i druge strane, a poginuo je i engleski kapetan broda. Vidjevši sve što se dogodilo u kratko vrijeme, zbog nesporazuma, kapetan Lukini je pozvao putnike i posadu sa svoga broda da se pod cijenu života vrate na dubrovački brod. To je i učinjeno, pa se borba smirila. Dalje se u protestu navodi, da su Englezi neopravdano pucali na dubrovački brod, pošto je Dubrovačka republika neutralna, pa zbog toga i dubrovački brodovi imaju uživati pravo neutralnosti. Ubistvo engleskog kapetana opravdava se time, što su životi posade i putnika na dubrovačkom brodu bili ugroženi postupkom Engleza, pa se u samoodbrani dogodio ovaj nemili slučaj. Na kraju se u protestu traži, da Englezi oslobode i puste posadu, putnike i brod.

Spretnim manevrisanjem pred engleskim vlastima u Gibraltaru uspio je dubrovački konzul iz Kadiksa da ovaj slučaj riješi povoljno za dubrovački brod kapetana Lukini, jer je brod bio pušten, bez davanja ikakove naknade. Za ovaj izvanredni uspjeh konzul Doderu je bio posebno pohvaljen od Dubrovačkog Senata.

Pismom od 8. VIII. 1760 godine, konzul Doderu iz Kadiksa šalje Dubrovačkom Senatu popis troškova učinjenih za odbranu broda kapetana Lukini pred engleskim vlastima, te navodi troškove protesta, advokata, prijevoda, punomoći, kao i troškove poštarine. Ove troškove priznao je Dubrovački Senat u cjelosti konzulu Doderu.

Iz ovog prikaza se nesumljivo može utvrditi koju ogromnu važnost su imali konzuli za Dubrovačku Republiku, jer su u najtežim slučajevima uspjevali sačuvati interese dubrovačkih brodova, a time i same Dubrovačke Republike. Ne samo što su uspjevali da štite interese dubrovačke trgovine, nego istovremeno vještim manevrisanjem uspjevali da ne zavade malu Dubrovačku Republiku sa ondašnjim velikim državama. Ovo je sigurno jedan od najvećih uspjeha i koristi koje je imala Dubrovačka Republika od svojih konzula rasijanih po raznim lukama Sredozemnog mora.